

Enligt sändlista

**Bildande av naturreservatet Krakvät i Hablingbo socken,
Gotlands kommun**

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Krakovät
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Socken</i>	Hablingbo
<i>Läge</i>	Ca 5,5 km SV Hablingbo k:a, väster om vägen mellan gårdarna Petes och Nisse (se översiktskartan, bilaga 1)
<i>Kartblad</i>	Ekonomiska kartbladet 058 78 (517i) Mjauviken
<i>Gräns</i>	Ytterkanten av den heldragna linjen på bifogade karta, bilaga 2
<i>Area</i>	16 hektar
<i>Fastigheter</i>	Hablingbo Stjups 1:23 Hablingbo Mickels 1:32 Hablingbo Stora Domerarve 3:1 Hablingbo Hallbenarve 1:5
<i>Markägare</i>	Hablingbo Stjups 1:23: Karin Malm, Hablingbo, 620 11 HAVDHEM Hablingbo Mickels 1:32: Mikael Eriksson, Mickels, Hablingbo, 620 11 HAVDHEM Hablingbo Stora Domerarve 3:1: Allan Eriksson, Bjärs, Västerhejde, 621 99 VISBY Hablingbo Hallbenarve 1:5: Bengt-Göran Kahlström, Stora Domerarve, Hablingbo, 620 11 HAVDHEM
<i>Naturvårdsförvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

18.3.1998

231-2931-95

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822), att avsätta det på bifogade karta, bilaga 2, avgränsade området som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att bevara en mindre våtmark och dess värdefulla flora.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) som anges nedan.

A *Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet*

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, schakta, utfylla, spränga eller på annat sätt skada mark eller block,
- 2 dika eller dämna
- 3 genomföra rensning av kanal eller dike utan Länsstyrelsens tillstånd,
- 4 uppföra byggnad eller anläggning eller att ändra befintlig byggnad eller anläggning annat än för jordbrukets ändamål,
- 5 dra fram mark- eller luftledning,
- 6 anlägga väg eller stig,
- 7 avverka eller på annat sätt skada levande eller dött träd eller buske,
- 8 tillföra växtnäringssämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
- 9 anordna upplag,
- 10 föra motordrivet fordon.

Utan hinder av ovanstående förbud får naturvårdsförvaltaren vidta de skötselåtgärder som anges i bifogade skötselplan.

B *Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång*

Markägare liksom innehavare av särskild rätt till mark förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet:

- 1 anordningar för utmärkning och information om naturreservatet,
- 2 underhållsröjning i våtmarken,
- 3 uppsättande av stängsel och utförande av bete eller slåtter,
- 4 tillfällig fränstängsling av våtmark med kärnnycklar.

18.3.1998

231-2931-95

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 föra motordrivet fordon,
- 2 tälta,
- 3 bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
- 4 plocka eller gräva upp växter,
- 5 göra upp öppen eld. Medförd grill eller fältkök får dock användas.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av området m m

- 1 Länsstyrelsen fastställer de anvisningar om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av skötselplanen för reservatet.
- 2 Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Gotlands län.

Grund för beslutet

Områdets betydelse

Krakovät hyser ett mycket rikt bestånd av orkidén kärnmycklar, *Orchis palustris*, en art som i Sverige endast förekommer på Gotland. Den omfattande uppodlingen av de gotländska stormyrarna under andra hälften av 1800-talet och första halvan av 1900-talet drabbade arten hårt, och i dag finns endast ett tjugotal växtplatser kvar. Krakvät utgör en av de rikaste lokalerna för arten på Gotland.

Under perioden 1992-1995 har Länsstyrelsen i Gotlands län genomfört en inventering av länets våtmarker. Inventeringen har utförts enligt den av Naturvårdsverket fastställda metodiken för inventering av Sveriges våtmarker, VMI. De rika förekomsterna av kärnmycklar i området har medfört att Krakvät erhållit klass 1 i våtmarksinventeringen.

Naturvårdsverket har tagit fram *Myrskyddsplan för Sverige* som omfattar ett urval av landets mest skyddsvärda våtmarker. Naturvårdsverket avser att verka för att dessa områden prioriteras vid framtida skydd av myrar. Krakvät ingår i Naturvårdsverkets Myrskyddsplan.

18.3.1998

231-2931-95

Redogörelse för ärendet

Ett förslag till beslut om bildande av naturreservat för Krakvät sändes ut på remiss den 18 september 1997.

Länsstyrelsen har under 1997-98 träffat överenskommelser med samtliga markägare om ersättning för det intrång i pågående markanvändning som reservatsföreskrifterna kan komma att innebära.

Beskrivning av området***Landarealens fördelning på naturtyper***

Barrskog: 6,0 hektar

Myr: 9,5 hektar

F d betesmark: 0,5 hektar

Geologi

Området ligger beläget i flack terräng på en höjd av mellan tre och fyra meter över havet.

Vid Krakvät utgörs berggrunden av märelskiffer, och i den västra delen av området går berget i dagen. I övrigt täcks berggrunden av stenigt vittringsgrus och ett tunt lager bleke. I den östra delen finns sandavlagringar och i sydost märks en påtaglig blekeinblandning i sanden.

Området är påverkat av en kanal som skär rakt genom området. Eftersom de lösa avlagringarna i området är tunna, har kanalen till största delen grävts ned i berghällen. Den norra delen av Krakvät avvattnas genom ett dike till kanalen. Diket har till största delen vuxit igen men påverkar ännu denna del genom att anslutningen till kanalen rensas. Utmed kanalen södra sida finns rensningsmassor upplagda i en vall med ett par avbrott för avvattnings av marken utanför.

Växtlighet

Krakvät omges av öppna gräsmarker och barrskog. I väster gränsar markerna till öppna strandområden, i öster ansluter ett större sammanhängande barrskogsområde.

Själva Krakvät är en s k blekevät och markförhållandena är magra. Under vinterhalvåret är de lägst liggande partierna vanligen vattenfyllda men under försommaren torkar de successivt ut och är under högsommaren i regel helt uttorkade.

18.3.1998

231-2931-95

Vegetationen vid Krakvät är tydligt påverkad av den säsongsvisa översvämning och uttorkning som karakteriserar Gotlands våtar. Här växer slankstarr, krypven, hirsstarr, ärtstarr, vattenmåra, höstfibbla, sumpgentiana, revsmörblomma, dvärgviol, strandmaskros, åkermyntha och lökgamander. Bottenskiktet är glest, men korvmossa och kärrbryum är arter som är relativt spridda. På mark med sandavlagringar bildar vegetationen övergångar mot gräskärr och här växer blåtåtel, hirsstarr, slankstarr, ängsstarr, älväxing, blodrot, slätterblomma, vattenmynta, vildlin, sumpgentiana, kärrknipprot och ängsnycklar. Krakvät hyser dessutom rikliga förekomster av kärrnycklar. Krakvät representerar väl den speciella miljö som våtar på mager, kalkrik vittringsjord och bleke utgör.

I norra delen av området är ett blåtåtelkärr avverkat och markberett genom plöjning. I agen är en brya grävd.

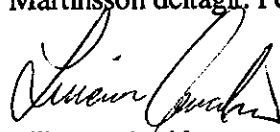
Djurliv

Några inventeringar av områdets djurliv har ej företagits, och kunskaperna om detta är därför bristfälliga. Av däggdjur förekommer bl a räva, skogs- och fälthare samt vildkanin inom området.

Fornminnen m m

Öster om området finns bebyggelselämningar och på den östra delen av fastigheten Mickels 1:32 har påträffats en sten med slipyta (fornlämning 150 i fornminnesregistret).

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lillemor Arvidsson. I handläggningen av ärendet har även länsrådet Jan Björklund, naturvårdsdirektören Per Hansson samt byrådirektörerna Stellan Hedgren och Magnus Martinsson deltagit. Per Hansson föredrog ärendet.

Lillemor Arvidsson

Per Hansson

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Karta visande naturreservatets avgränsning
- 3 Karta visande utbredningen av våtmark inom reservatet
- 4 Hur man överklagar

18.3.1998

231-2931-95

Skötselplan för naturreservatet Krakvät

Planen har fastställts av Länsstyrelsen den 18 mars 1998. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

Förord

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Gotlands län. Samråd har skett med bl a Statens Naturvårdsverk och Gotlands kommun.

Innehåll

I Allmän beskrivning av naturreservatet

- 1 Administrativa data
- 2 Grund för beslutet samt föreskrifter
- 3 Beskrivning av nuvarande förhållanden

II Riktlinjer för den framtida naturvårdsförvaltningen av naturreservatet

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
- 2 Anordningar för besökare
- 3 Tillsyn
- 4 Dokumentation
- 5 Ekonomisk utredning

III Källor

18.3.1998

231-2931-95

I Allmän beskrivning av naturreservatet

1 Beskrivning av nuvarande förhållanden

1.1 *Naturförhållanden*

Se sid 4-5.

1.2 *Markanvändning*

3.2.1 *Skogsbruk*

På fastigheten Stjups 1:23 kalavverkades 1989 ett 7,5 stort hektar område. På fastigheten Mickels 1:32 har mindre avverkningar skett. Det avverkade området markbereddes 1979 genom plöjning. Markberedningen berörde även ett två hektar stort område av Krakvät.

3.2.2 *Bete*

Markerna vid Krakvät har under långa tider betats. Beteshävderna är dock sedan en tid tillbaka upphörd och nedfallna stängsel kantar idag området.

3.2.3 *Befintliga byggnader och anläggningar*

I östra delen av fastigheten Stjups 1:23 bredvid vägen står en förfallen hölada.

1.3 *Tillgänglighet*

Området nås lätt från den väg som går mellan sommarstugeområdet Nisseviken och Petesgårdarna. Området ligger omedelbart väster om vägen vid avfarten mot Alsviks fiskeläge.

II Riktlinjer för den framtida förvaltningen av naturreservatet

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med områdets skötsel är att bevara våtmarken och dess värdefulla flora..

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogen

All skog skall i princip lämnas för fri utveckling och inga avverkningar utföras.

1.2.2 Rövning av buskar och småträd i våtar och kärrängar

Vätarna i Krakvät riskerar på sikt att växa igen om inte återkommande röjningsinsatser utförs. För att bibehålla dessa ytor skall rövning utföras vid behov.

1.2.3 Bete

Våtmarken har tidigare betats, förmodligen under mycket lång tid. För att kunna bibehålla den lågvuxna gräs- och örtflora som karakteriserar områdets våtar och kärrängar är det därför viktigt att bete återinförs. Eftersom det är oklart vilka effekter ett återinfört bete kommer att få på beståndet av kärnmycklar, är det viktigt att betet anpassas på ett sätt som leder till att kärnmycklarna bevaras. Det är Länsstyrelsen som svarar för bedömningen av vilket betestryck som är lämpligt.

Bete skall ske med nötkreatur och betestrycket skall vara måttligt. Bete skall äga rum enbart under sommarperioden maj-oktober. Om marken utsätts för vinterbete är det nämligen stor risk att trampskador uppstår. Om överbetning eller trampskador ändå uppstår inom våtmark med kärnmycklar, kommer Länsstyrelsen att tillfälligt låta fränstängsla sådant eller sådana områden i samförstånd med berörd brukare.

1.2.4 Markavvattnings

Genom området finns dels en grävd kanal i nordost-sydvästlig riktning, dels ett grunt dike från nordväst. Det senare diket, som ansluter till kanaler i reservatets centrala del, har vuxit igen i sådan grad att det inte påverkar våtmarken nämnvärt. Kanalen synes för närvarande inte påverka våtmarken på något avgörande sätt. När kanalen skall rensas igen, skall placeringen av rensmassorna

18.3.1998

231-2931-95

i första hand ske på lämplig plats utanför reservatet. I andra hand kan, om endast smärre mängder förekommer, fortsatt uppläggning ske på befintliga vallar efter prövning av Länsstyrelsen. Vid rensning av kanalen får anslutande tillopp från omgivande mark inte förbättras. Tilloppen från fastigheten Stjups 1:23 skall på försök läggas igen i samråd med markägaren. Effekten på våtmarken skall utvärderas av Länsstyrelsen.

2 Anordningar för besökare

2.1 Övergripande mål

Området skall nyttjas i sitt naturliga tillstånd utan några speciella anläggningar för besökarna förutom visst vägunderhåll samt uppsättande av informations-skyltar.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Området är redan nu mycket lättillgängligt. Tillgängligheten behöver därför ej förbättras ytterligare.

2.2.2 Vägar och parkeringsplatser

En parkeringsplats bör anläggas någonstans utmed den väg som löper parallellt med reservatsgränsen mot nordost. En förutsättning är att överrenskommelse kan träffas med berörd markägare.

2.2.3 Information

Armerad plastskylt i storlek A2 med information om naturreservatet framställs av Länsstyrelsen. Skylt sätts upp vid parkeringsplatsen.

2.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatets gräns skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).

3 Tillsyn

Länsstyrelsens ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av naturreservatet.

18.3.1998

231-2931-95

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, kostnaderna för dessa och hur de finansieras samt förhållanden som hotar naturvårdens intressen.

5 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har nedan gjort en beräkning av kostnaderna (i 1998 års penningvärde) för skötseln av området.

Skötselåtgärd	Engångs-kostnad (kr)	Årlig kostnad (kr)
Utmärkning av naturreservatets gräns	5.000	
Framställning av informationsskyltar	10.000	
Stängsling	30.000	
Landskapsvårdande bete		10.000
Naturvårdstillsyn		5.000
Summa	45.000	15.000

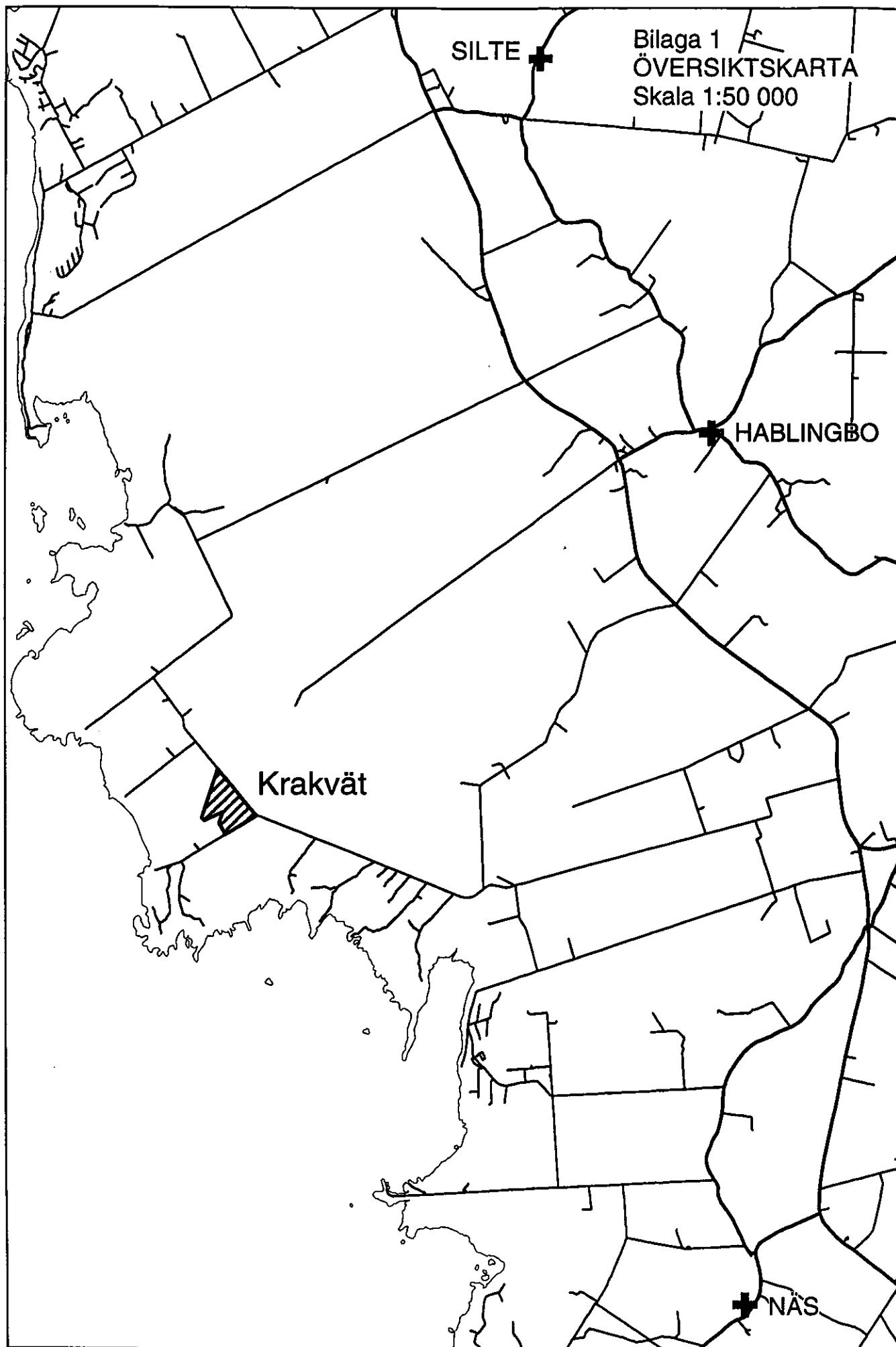
Samtliga åtgärder skall bekostas av staten genom anslaget för vård av naturvårdsobjekt m m.

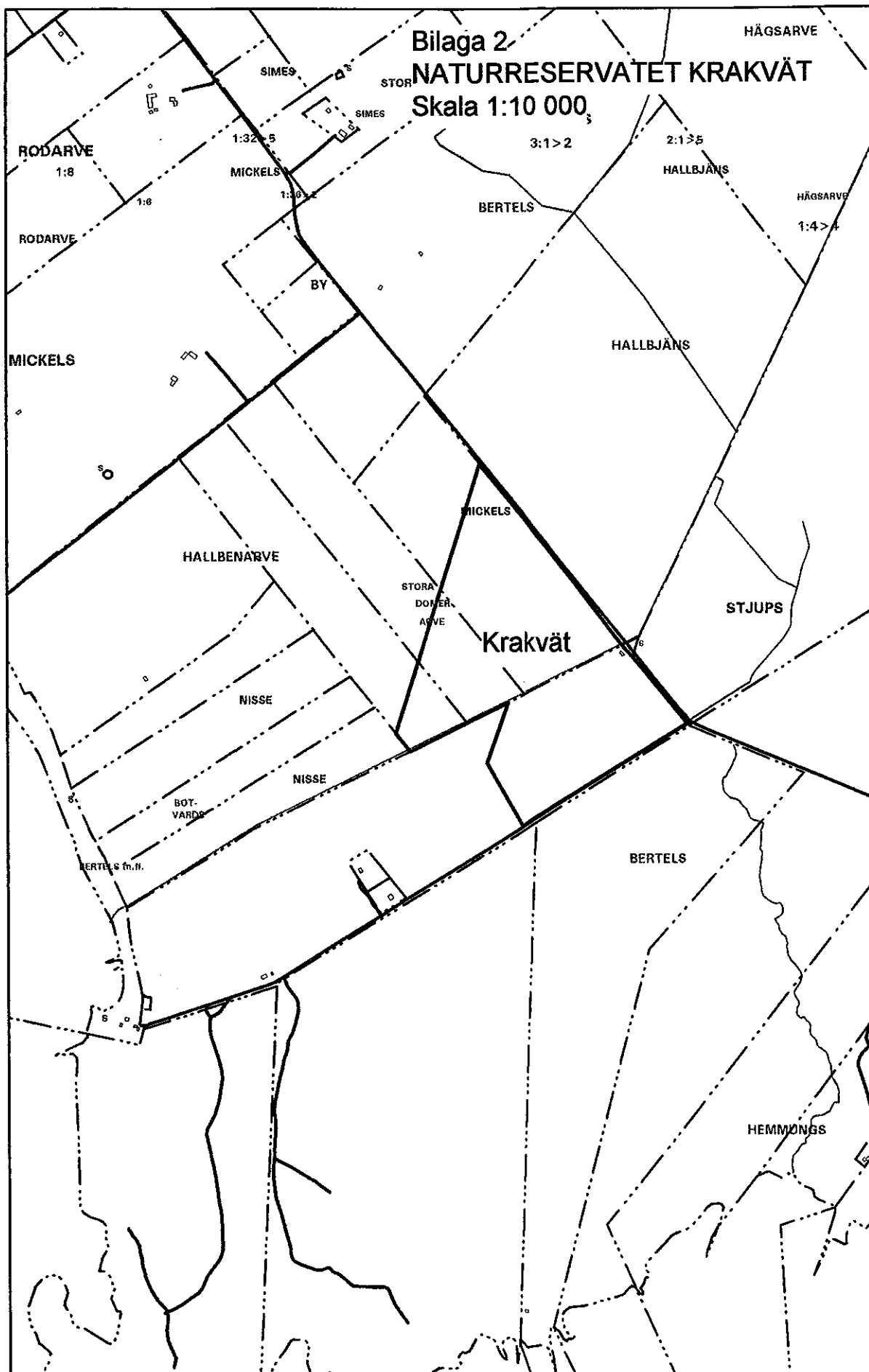
18.3.1998

231-2931-95

III Källor

- Andersson, A. & Jacobsson, R. 1984: Översiktlig naturinventering. Botanik. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red.) 1995: Rödlistade växter i Sverige 1995. - ArtDatabanken, Uppsala.
- Högström, S. 1991: Kärmycklar, *Orchis palustris*, på Gotland 1982-1990. Svensk Botanisk Tidskrift 85: 355-376.
- Martinsson, M. 1997: Gotlands våtmarker. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Munthe, H. 1921: Beskrivning till kartbladet Burgsvik jämte Hoburgen och Ytterholmen. - SGU, Ser. Aa, nr 152.
- Naturvårdsverket. 1994: Myrskyddsplan för Sverige.
- Pettersson, B. 1958: Dynamik och konstans i Gotlands flora och vegetation. - Acta Phytogeographica Suecia 40.
- Sernander, R. 1941: Gotlands kvarlevande myrar och träsk. - Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens avhandlingar i naturskyddsärenden n:o 3.
- Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län, 1983: Översiktlig skogsinventering, kartbladet 05I7i.

Bilaga 3
UTBREDNINGEN AV VÅTMARK
INOM NATURRESERVATET KRAKVÄT
Skala 1:5 000

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut, kan Ni överklaga detta hos regeringen, Miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är:

Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby
tel 0498-29 21 00

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.